

Adroddiad i'r	Pwyllgor Archwilio
Dyddiad	19 Mehefin 2023
Swyddog Arweiniol	Trysorydd, Dafydd Edwards
Swyddog Cyswllt	Pennaeth Cyllid, Helen Howard
Pwnc	Gweithgarwch Rheoli'r Trysorlys a Gwir Ddangosyddion Darbodus ar gyfer 2022/2023

PWRPAS YR ADRODDIAD

1. Rhoi gwybod i'r Aelodau am weithgarwch rheoli'r trysorlys a dangosyddion darbodus ar gyfer Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru (yr Awdurdod) yn ystod blwyddyn ariannol 2022/23. Mae'r adroddiad hwn yn un o ofynion y Cod Darbodus (y Cod).

CRYNODEB GWEITHREDOL

2. Mae gweithgareddau rheoli trysorlys yr Awdurdod yn cael eu rheoleiddio gan godau, statudau a chanllawiau proffesiynol. Y sefyllfa fenthyca ar 31 Mawrth 2023 oedd £26.5m sydd o fewn y terfyn a gymeradwywyd gan yr aelodau. Gwerth benthyciadau tymor byr oedd £8.7m sydd o fewn y terfyn a osodwyd o fewn y strategaeth. Ni chynhaliwyd unrhyw fenthyciadau cyfradd amrywiol yn ystod y flwyddyn ariannol.

ARGYMHELLIAD

3. Gofynnir i'r Aelodau:
 - i) nodi gweithgarwch rheoli'r trysorlys; a
 - ii) chymeradwyo'r dangosyddion darbodus terfynol ar gyfer 2022/23.

CYFLWYNIAD

4. Mae gweithgarwch rheoli trysorlys yr Awdurdod yn cael ei reoleiddio gan godau proffesiynol, statudau a chanllawiau perthnasol. Mae'r Awdurdod wedi mabwysiadu Cod Ymarfer: Rheoli Trysorlys yn y Gwasanaethau Cyhoeddus y Sefydliad Siartredig Cyllid Cyhoeddus a Chyfrifyddiaeth (Cod CIPFA) sy'n ei gwneud yn ofynnol i'r Awdurdod gymeradwyo adroddiadau lled-flynyddol a blynyddol ar reoli trysorlys.
5. Cymeradwywyd Strategaeth Rheoli Trysorlys yr Awdurdod ar gyfer 2022/23 mewn cyfarfod ar 14 Mawrth 2022. Mae'r Awdurdod wedi benthyg symiau sylweddol o arian ac felly mae'n agored i'r risgiau ariannol gan gynnwys effaith refeniw newid cyfraddau llog. Mae nodi, monitro a rheoli'r risg yn llwyddiannus yn parhau i fod yn ganolog i strategaeth rheoli trysorlys yr Awdurdod.

6. Mae Cod Darbodus 2021 yn cynnwys gofyniad i awdurdodau lleol ddarparu Strategaeth Gyfalaf, dogfen gryo a gymeradwyir gan yr Awdurdod sy'n ymdrin â gwariant cyfalaf ac ariannu, rheolaeth trysorlys a buddsoddiadau nad ydynt yn rhai trysorlys. Cymeradwywyd Strategaeth Gyfalaf yr Awdurdod, sy'n cydymffurfio â gofyniad CIPFA, mewn cyfarfod ar 14 Mawrth 2022.

CYD-DESTUN ALLANOL

Cefndir economaidd

7. Parhaodd y rhyfel yn Wcráin i gadw chwyddiant byd-eang yn uwch na thargedau'r banc canolog ac arhosodd rhagolwg economaidd y DU yn gymharol wan gyda'r siawns o ddirwasgiad ysgafn. Parhaodd y cefndir economaidd yn ystod y cyfnod o lonawr i Fawrth i fod yn un â phrisiau ynni a nwyddau uchel a chwyddiant uchel,
8. Cynyddodd Banc Lloegr y Gyfradd Banc swyddogol i 4.25% yn ystod y flwyddyn ariannol, o 0.75% ym mis Mawrth 2022.
9. **Adolygiad credyd:** Yn dilyn newidiadau credyd gan yr asiantaeth ardrethi, fe wnaeth ymgyngorwyr trysorlys yr Awdurdod, Arlingclose, ostwng y terfyn hyd uchaf a argymhellir ar gyfer adneuo diwarant ar gyfer holl fanciau/sefydliadau'r DU a'r tu allan i'r DU ar ei restr gwrthbarfion i 35 diwrnod fel mesur rhagofalus. Roedd y banciau/sefydliadau a ddefnyddir gan yr Awdurdod i gyd yn parhau ar y rhestr.
10. Gan fod disgwyl i anwadalrwydd y farchnad barhau i fod yn nodwedd, o leiaf yn y tymor agos ac, fel erioed, mae'r sefydliadau a'r cyfnodau ar restr gwrthbarfion yr Awdurdod a argymhellwyd gan Arlingclose yn parhau i gael eu hadolygu'n gyson.

CYD-DESTUN LLEOL

11. Mae penderfyniadau dydd i ddydd ar fenthycyca yn cael eu dirprwyo i swyddogion Cyllid yr Awdurdod, y mae'n ofynnol iddynt sicrhau'r math mwyaf priodol o fenthycyca yn dibynnu ar y cyfraddau llog cyffredinol ar y pryd. Mae hyn yn cynnwys defnyddio cyfraddau sefydlog tymor byrrach, a allai ddarparu cyfleoedd cost is yn y tymor byr/canolog.
12. Cymerir ymagwedd ofalus tuag at fuddsoddi cronfeydd gwarged. Mae adneuo arian parod sydd eu hangen er mwyn cynnal cyfalaf gweithio yn cael eu gwneud gyda banciau neu gymdeithasau adeiladu. Defnyddir dulliau eraill ar gyfer buddsoddiadau tymor hwy yn unig.

Gweithgarwch Benthycia

13. Fel yr amlinellwyd yn Strategaeth Rheoli'r Trysorlys, prif amcan yr Awdurdod wrth fenthycia fu cadw cydbwysedd risg isel priodol rhwng sicrhau costau llog is a chael sicrwydd cost dros y cyfnod y mae angen cyllid ar ei gyfer, gyda hyblygrwydd i ail-negodi benthyciadau pe bai cynlluniau hirdymor yr Awdurdod yn newid fel amcan eilaidd. Mae strategaeth fenthycia'r Awdurdod yn parhau i fynd i'r afael â'r mater allweddol o fforddiadwyedd heb gyfaddawdu ar sefydlogrwydd tymor hwy y portffolio dyled a, lle bo'n ymarferol, cadw benthyciadau a buddsoddiadau'n is na'u lefelau sylfaenol, a elwir weithiau'n fenthycia mewnl.
14. Cynyddodd cost benthycia tymor hir a thymor byr yn ddramatig dros y flwyddyn, gyda chyfraddau ar ddiwedd mis Mawrth bron i 4% yn uwch na'r rhai ar ddechrau mis Ebrill. Mae'r cynnydd mewn cyfraddau wedi cael eu gyrru'n bennaf gan chwyddiant a'r angen i fanciau canolog reoli hyn drwy godi cyfraddau llog. Mae'r cyfraddau bellach wedi gostwng ers cyraedd eu hanterth ym mis Medi ond maent yn parhau i fod yn gyfnewidiol ac yn llawer uwch na'r normau hanesyddol diweddar.
15. Mae'r cynnydd mewn cyfraddau llog wedi cael effaith ar gostau llog ar gyfer eleni, oherwydd y gofyniad i gymryd benthyciadau newydd sy'n gyfanswm o £10m. Roedd angen y rhain i gymryd lle benthyciadau oedd yn aeddfedu ac i ariannu'r rhaglen gyfalaf. Bydd effaith y cyfraddau llog uwch yn parhau i gael effaith barhaus ar y gyllideb refeniw.
16. Y ddyled benthyciadau heb eu talu ar 31 Mawrth 2023 oedd £26.46m. Cymerir benthyciadau i ariannu rhaglen gyfalaf yr Awdurdod. Darperir dadansoddiad pellach o broffiliau aeddfedrwydd yn Atodiad A.
17. Mae benthyciadau'r Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus (PWLB) a ddelir ar 31 Mawrth 2023 wedi'u nodi isod ac yn dod i gyfanswm o £20.46m:

Trefniadaeth	Dadansoddiad Canran	Swm £
PWLB (1 i 2 flynedd)	31.2%	£6.39m
PWLB (3 i 5 mlynedd)	38.9%	£7.96m
PWLB (6 i 10 mlynedd)	7.9%	£1.62m
PWLB (10 mlynedd a mwy)	22.0%	£4.49m
Cyfanswm PWLB	100%	£20.46m

18. Yn ystod y flwyddyn, tynnwyd benthyciadau PWLB newydd gwerth cyfanswm o £10m. Mae portffolio'r benthyciad yn cynnwys Rhandaliad Cyfartal o Brif Fenthyciadau (EIP). Ar y cyfan, cynyddodd y benthyciadau a ddelir gan yr Awdurdod £2.1m o'i gymharu â'r flwyddyn flaenorol.

19. Yn ogystal â benthycia drwy'r PWLB, roedd gan yr Awdurdod fenthyciadau tymor byr o £6.0m wedi'u cymryd gydag awdurdodau lleol eraill ar ddiwedd y flwyddyn, fel y nodir isod:

Trefniadaeth	Dadansoddiad Canran	Swm
Cyngor Bwrdeistref Tameside Metropolitan	50.0%	£3.0m
Cyngor Sir Swydd Warwick	50.0%	£3.0m
Cyfanswm benthycia tymor byr	100%	£6.0m

20. Roedd y benthyciadau hyn yn cynnig opsiwn tymor byr cost isel i'r Awdurdod, gyda chyfraddau llog ar gyfartaledd yn 1.3%, sy'n cymharu'n ffafriol â'r cyfraddau PWLB cyffredinol.

21. Y sefyllfa ar 31 Mawrth 2023 oedd bod 22.7% o fenthyciadau tymor byr yn fenthyciadau tymor byr a gymerwyd gydag Awdurdodau Lleol eraill, a 4% yn fenthyciadau PWLB a oedd i fod i aeddfedu o fewn 12 mis. Cyfanswm y benthyciadau a fyddai'n aeddfedu o fewn 12 mis ar 31 Mawrth 2023 oedd 26.7% o'i gymharu â'r dangosydd o 60%. Mae'r dull hwn yn gyson â chynghor Ymgynghorwyr Rheoli Trysorlys yr Awdurdod.

22. Mae Strategaeth Rheoli'r Trysorlys yn cadarnhau y dylai'r portffolio benthycia gael uchafswm o 35% o ddyled mewn benthyciadau amrywiol, gyda hyd at 100% o fenthyciadau â thelerau sefydlog. Yn ystod 2022/23 dim ond ar delerau cyfradd sefydlog y benthycodd yr Awdurdod oherwydd cyfraddau llog cyffredinol ac i roi sicrwydd.

23. Roedd cyfanswm y benthyciadau dyledus o £26.46m ar ddiwedd y flwyddyn yn is na'r gofyniad cyllido cyfalaf cymeradwy (CFR) ond yn uwch na'r sefyllfa diwedd blwyddyn a ragwelwyd. Ar sail cynghor yr ymgynghorwyr proffesiynol, manteisiodd yr Awdurdod ar amodau cyffredinol y farchnad a sicrhau benthyciadau ar gyfraddau ffafriol i sicrhau y gellid ad-dalu dyled sy'n aeddfedu ac roedd buddsoddiadau o £4.1m ar ddiwedd y flwyddyn. Y sefyllfa benthycia net, felly, oedd £23.4m.

24. Cyfanswm y llog a dalwyd yn ystod y flwyddyn ariannol oedd £0.465m, o'i gymharu â'r gyllideb o £0.325m sy'n adlewyrchu'r cynnydd sylweddol yn y gyfradd llog yn ystod y flwyddyn ariannol.

Buddsoddiadau

25. Cyhoeddodd CIPFA God Ymarfer Rheoli'r Trysorlys yn y Gwasanaethau Cyhoeddus diwygiedig a Nodiadau Canllaw Traws-Sectoraidd ar 20 Rhagfyr 2021. Mae'r rhain yn diffinio buddsoddiadau rheoli'r trysorlys fel buddsoddiadau sy'n deillio o lifoedd arian y sefydliad neu weithgarwch rheoli risg trysorlys sydd yn y pen draw yn cynrychioli balansau y mae angen eu buddsoddi nes bod angen yr arian i'w ddefnyddio yn ystod busnes.

26. Mae gan yr Awdurdod gronfeydd buddsoddi, sy'n cynrychioli incwm a dderbyniwyd o flaen gwariant, ynghyd â balansau a chronfeydd wrth gefn a ddelir. Yn ystod y flwyddyn 2022/23, roedd balansau buddsoddi'r Awdurdod yn amrywio rhwng £0m a £4.1m, oherwydd gwahaniaethau amseru rhwng incwm a gwariant. Roedd yr holl fuddsoddiadau yn adneuo'n trysorlys dros nos.

27. Roedd y strategaeth fuddsoddi ar gyfer 2022/23 a gymeradwywyd gan yr Awdurdod ar 14 Mawrth 2022 yn cynnwys cymeradwyo'r meini prawf canlynol ar gyfer gwrthbarfion:

Sefydliad	Disgrifiad: _____	Terfyn
Banciau	Holl fanciau'r DU a'u his-gwmnïau sydd â sgorau da (Fitch neu gyfwerth). Mae hyn yn cael ei ddiffinio fel tymor hir (BBB) ar hyn o bryd.	£5m
Llywodraeth Ganolog	Swyddfa rheoli dyledion	Diderfyn
Cronfeydd y Farchnad Arian (MMF)	Dim ond ar y cyd â chyngor gan Arlingclose.	£1m fesul cronfa
Awdurdodau Lleol	Pawb ac eithrio'r rhai sy'n destun cyfyngiad treth gyngor a phraeseptau o dan Ran 1 o Ddeddf Cyllid Llywodraeth Leol 1992 (a chyda chyngor gan Arlingclose).	£2m
Cymdeithasau Adeiladu	Cymdeithasau adeiladu sydd â sgôr (fel ar gyfer y sector bancio).	£2m
Cymdeithasau Adeiladu (Asedau £1bn)	Cymdeithasau adeiladu heb sgôr ond gydag asedau o £1 biliwn neu fwy.	£2m/9 mis

28. Mae Cod CIPFA a chanllawiau'r llywodraeth yn ei gwneud yn ofynnol i'r Awdurdod fuddsoddi ei gyllid yn ddoeth, a rhoi sylw i ddiogelwch a hylifedd ei fuddsoddiadau trysorlys cyn ceisio'r gyfradd enillion orau posibl, neu gynnyrch.
29. Amcan yr Awdurdod wrth fuddsoddi arian yw cadw cydbwysedd priodol rhwng risg ac adenillion, gan leihau'r risg o golledion oherwydd diffygddalu a'r risg o dderbyn incwm buddsoddi anaddas o isel. Gan mai dim ond at ddibenion cyfalaf gwaith y mae'r Awdurdod yn dal arian, y sefyllfa ddiodyn yw defnyddio cyfrifon adneuo'n yr Awdurdod. Lle bo'n briodol, gofynnir am gyngor ac arweiniad gan ymgynghorwyr proffesiynol yr Awdurdod, Arlingclose.
30. Mae'r gyfradd banc wedi cynyddu o 0.75% ar ddechrau'r flwyddyn i 4.25% ar ddiwedd mis Mawrth 2023. Cododd cyfraddau arian parod tymor byr, a oedd wedi amrywio rhwng 0.7% - 1.5% ddechrau mis Ebrill, tua 3.5% ar gyfer buddsoddiadau sy'n aeddfedu dros nos/7 diwrnod.

Dangosyddion darbodus

31. Cymeradwywyd dangosyddion darbodus amcangyfrifedig yr Awdurdod ar gyfer 2022/23 fel rhan o'r Strategaeth Gyfalaf yn y cyfarfod ar 14 Mawrth 2022. Mae'r Cod Darbodus yn ei gwneud yn ofynnol i'r Awdurdod gymeradwyo gwerth gwirioneddol y dangosyddion darbodus hynny ar ddiwedd y flwyddyn.
32. Mae Atodiad A yn darparu atodlen o'r holl ddangosyddion darbodus gorfodol. Mae'r tabl isod yn cadarnhau'r terfynau allweddol a gymeradwywyd gan yr Awdurdod a'r alldro ar gyfer 2022/23:

	2022/23 Dangosydd	2022/23 Gwirioneddol
Sefyllfa fenthycyca	£23.895m	£26.460m
Gofyniad Ariannu Cyfalaf	£29.389m	£28.396m

33. Mae'r Gofyniad Ariannu Cyfalaf (CFR) yn dangos angen sylfaenol yr Awdurdod i fenthycyca at ddiben cyfalaf. Yn y tymor byr, gall y gofyniad benthyca fod yn fwy na'r gofyniad cyllido cyfalaf oherwydd effaith arian parod a buddsoddiadau. Mae'r tabl uchod yn dangos bod y sefyllfa fenthycyca gros yn is na'r CFR gwirioneddol ar gyfer 2022/23 o £1.94m.

34. Y Terfyn Awdurdodedig yw'r terfyn benthycy fforddiadwy sy'n ofynnol gan adran 3 o Ddeddf Llywodraeth Leol 2003. Mae'r tabl isod yn dangos, yn ystod 2022/23, fod yr Awdurdod wedi cynnal ei fenthycy gros o fewn ei Derfyn Awdurdodedig.

35. Y Ffin Weithredol yw sefyllfa fenthycy ddisgwyliedig yr Awdurdod yn ystod y flwyddyn, ac mae cyfnodau pan fo'r sefyllfa wirioneddol naill ai'n is neu dros y Ffin yn dderbyniol ar yr amod nad yw'r Terfyn Awdurdodedig yn cael ei dorri.

	2022/23
Dangosydd - Terfyn Awdurdodedig	£31.389m
Dangosydd - Ffin Weithredol	£29.389m
Uchafswm y sefyllfa fenthycy yn ystod y flwyddyn	£26.738m
Isafswm y sefyllfa fenthycy yn ystod y flwyddyn	£20.244m

CYDYMFFURFIAETH

36. Roedd yr holl weithgareddau rheoli trysorlys a gynhaliwyd yn ystod y flwyddyn yn cydymffurfio'n llawn â Chod Ymarfer CIPFA a Strategaeth Rheoli Trysorlys gymeradwy yr Awdurdod.

37. Dangosir cydymffurfiaeth â'r terfyn awdurdodedig a'r ffin weithredol ar gyfer dyled allanol yn y tabl uchod.

GOBLYGIADAU

Amcanion Llesiant	Mae'r adroddiad hwn yn cysylltu ag amcanion llesiant hirdymor GTAGC. Mae'n sicrhau bod prynu asedau i gefnogi darparu gwasanaethau rheng flaen mewn ffordd ddarbodus, fforddiadwy a chynaliadwy. Sicrhau bod digon o fuddsoddiad yn cael ei wneud yn y seilwaith i alluogi'r gwasanaeth i ddarparu ymatebion brys a gwaith atal ymhell i'r dyfodol.
Cyllideb	Mae'r gyllideb yn cael ei gosod yn flynyddol ar gyfer ariannu cyfalaf yn unol ag adroddiad y Trysorlys.
Cyfreithiol	Mae'r fframwaith rheoleiddio wedi'i nodi ym mharagraff 1.
Staffio	Dim
Cydraddoldeb/Hawliau Dynol/y Gymraeg	Dim
Risgiau	Buddsoddi arian dros ben – mae perygl y gallai'r sefydliad ariannol lle buddsoddir arian y gwasanaeth fetu, gan golli rhan o'r prif fuddsoddiad. Fodd bynnag, un o ddibenion yr adroddiad a gweithgarwch rheoli trysorlys ddarbodus gan swyddogion Cyllid yr Awdurdod, yn unol â chynghor ymgynghorwyr y trysorlys, yw lliniaru'r risg hon.

Atodiad a

Dangosyddion darbodus

		2022/23 Dangosydd Amcangyfrifedig £'00	2022/23 Gwirioneddol £'00
1	Gwariant Cyfalaf	2,916	3,366
2	Gofyniad Ariannu Cyfalaf	29,	28,787
3	Benthyca	23,895	26,
4	Terfyn Awdurdodedig	31,389	30,787
5	Ffin Weithredol	29,	28,787
6	Cymhareb o Gostau Ariannu i Wariant Net	5.7%	6.2%
7	Buddsoddiadau	0	4,107
8	Benthyciadau cyfradd llog sefydlog fel % o Gyfanswm y Benthyciadau	100%	100%
9	Benthyciadau cyfradd llog sefydlog fel % o Gyfanswm y Benthyciadau	0%	0%
10	Strwythur aeddfedrwydd benthyca cyfradd sefydlog		
	O dan 12 mis	0% - 60%	26.7%
	12 mis i 2 flynedd	0% - 45%	4.5%
	2 flynedd i 5 mlynedd	0% - 45%	38.9%
	5 mlynedd i 10 mlynedd	0% - 75%	7.9%
	10 mlynedd ac uwch	0% - 100%	22.0%